

Návrh procesných štandardov

otvorený na pripomienkovanie
odbornou verejnosťou

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Procesné štandardy sú oporným bodom pre činnosti v systéme výchovného poradenstva a prevencie

Vo výchovnom poradenstve a prevencii v školstve nám chýba dôležitý oporný bod pre podporu kvality odbornej starostlivosti - jednotné štandardy odborných a odbornovo-metodických činností. Procesné štandardy majú viesť k záruke, že deti s rozmanitými potrebami a ich rodiny, dostanú na celom Slovensku rovnako kvalitnú starostlivosť.

Návrh procesných štandardov je výsledkom práce viac ako 50 odborníkov a odborníčk¹ na viac ako tridsiatich stretnutiach. Štandardy sú tvorené v záujme detí a ich rodín, ale nositeľom tejto zmeny sú všetci pedagogickí a odborní zamestnanci v školách a školských zariadeniach. Preto je pre nás dôležité prizvať Vás k tvorbe štandardov a vytvoriť priestor pre Vaše pripomienky.

Čo sú procesné štandardy?

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (ďalej "VÚDPaP") sa dlhodobo venuje príprave koncepčných podkladov pre systém výchovného poradenstva a prevencie (ďalej "VPaP"). V posledných rokoch veľmi intenzívne vnímame potrebu definovať jednotné rámce a postupy v odborných a odbornovo-metodických činnostiach, preto sa téma tvorby štandardov pre systém VPaP stala hlavným zámerom národného projektu "Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce" (ďalej "NP Štandardy"). Zároveň je pre nás rovnako dôležité zapojiť čo najviac odborníkov z praxe už v prvých fázach tvorby štandardov.

Procesné štandardy sú sledom postupných krokov konkrétnej odbornej alebo odbornovo-metodickej činnosti.

Procesné štandardy sú taktiež základom pre vypracovanie obsahových štandardov a v ďalšom kroku výkonových štandardov. Obsahový štandard bude popisovať, ako naplniť konkrétny procesný krok, aké sú optimálne metódy a postupy pre odborné činnosti v jednotlivých procesných krokoch. Výkonový štandard bude hovoriť o tom, koľko času či iných zdrojov si vyžaduje kvalitné zrealizovanie jednotlivých činností.

Aká je štruktúra procesných štandardov?

Návrh procesných štandardov v konkrétnej odbornej a odbornovo-metodickej činnosti sa skladá z kompetenčného rámca (kto je zodpovedný za procesný krok), procesného kroku a odbornej činnosti (čo sa má udiť), výstupu (čo je evidenciou zrealizovania procesného kroku) a navrhovanej prílohy. Na konci návrhu procesného štandardu nájdete indikátor, ktorý sumarizuje výstupy a potvrdzuje naplnenie procesných krokov.

¹ Pomenovania kategórií pedagogických a odborných zamestnancov, ďalších zložiek výchovného poradenstva a prevencie v tomto texte používame v súlade s legislatívnym znením (Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Zároveň sme si vedomí, že tieto pomenovania sú, vyplývajúc zo zákona, uvedené v mužskom rode. V prípadoch, kedy pomenovanie nevyplývalo zo zákona, sme použili rodovo korektný jazyk.

Zoznam navrhovaných procesných štandardov

Procesné štandardy môžeme roztriediť do štyroch kategórií:

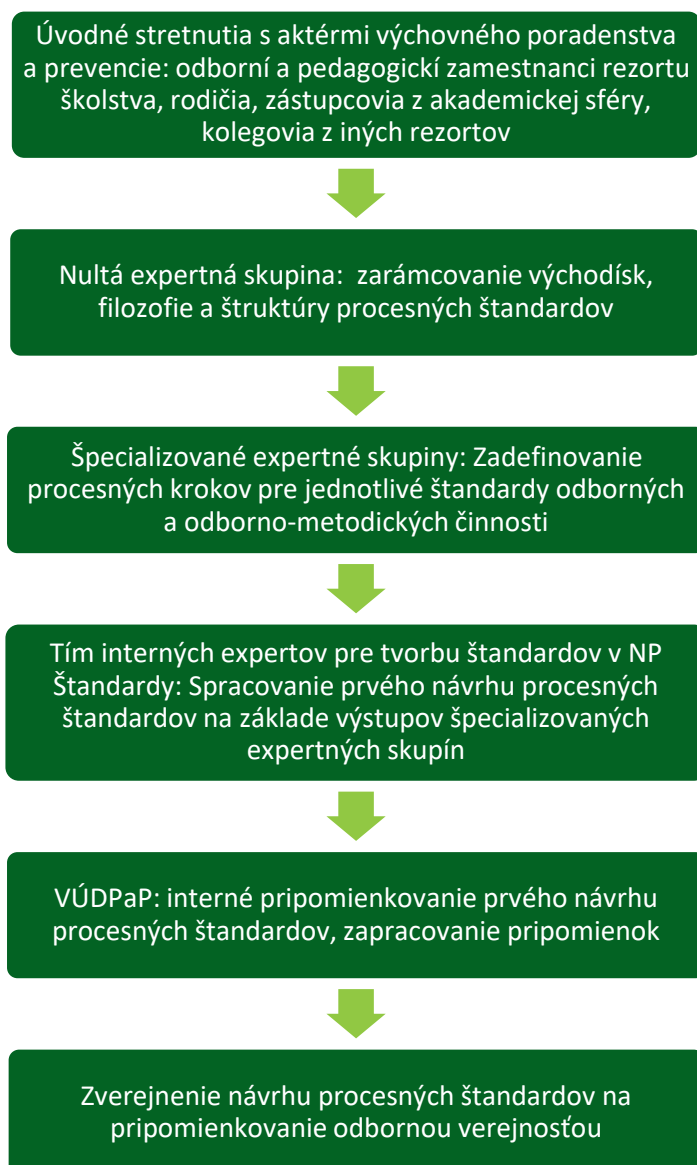
1. Návrh procesných štandardov odborných činností pre odborných zamestnancov školských poradenských zariadení - Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centrá špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej "CPPPaP a CŠPP"):
 - a. **Príjem a evidencia klienta**
 - b. **Diagnostika**
 - c. **Depistáž**
 - d. **Poradenstvo**
 - i. **Rané poradenstvo**
 - ii. **Kariérové poradenstvo a kariérová výchova**
 - iii. **Krízová intervencia**
 - e. **Reedukácia/Rehabilitácia**
 - f. **Terapia**
 - g. **Prevenčia**
2. Návrh procesných štandardov odborných činností pre odborných a pedagogických zamestnancov v školách:
 - a. **Odborné činnosti školského psychológa**
 - b. **Odborné činnosti školského špeciálneho pedagóga**
 - c. **Odborné činnosti školského logopéda**
 - d. **Odborné činnosti sociálneho pedagóga**
 - e. **Odborné činnosti liečebného pedagóga**
 - f. **Kariérová výchova a kariérové poradenstvo**
3. Návrh procesných štandardov pre Špeciálne výchovné zariadenia (pre Diagnostické centrum, Liečebno-výchovné sanatórium, Reedukačné centrum) prinášajú základné zarámcovanie poskytovaných odborných činností v zariadeniach.
 - a. **Odborné činnosti v ŠVZ**
4. Návrh procesných štandardov vybraných odborných a metodických činností pre všetkých pedagogických a odborných zamestnancov systému VP a P, ktoré poskytujú základný rámec multidisciplinárnej spolupráce.
 - a. **Supervízia**
 - b. **Odborné konzílium**
 - c. **Koordinácia odbornej starostlivosti o klienta**

Kto a ako sa podieľal na tvorbe návrhu procesných štandardov?

Návrh procesných štandardov sme tvorili vo viacerých fázach. V rámci prípravy sme realizovali úvodné stretnutia s aktérmi VP a P. Okrem odborných a pedagogických zamestnancov z rezortu školstva sme spolupracovali s platformami rodičov, zástupcami akademickej sféry a kolegami z iných rezortov. V ďalšej fáze boli zostavené špecializované expertné skupiny so zastúpením päťdesiatich externých a interných odborníkov a odborníček z oblastí manažmentu škôl a školských zariadení, psychológie, školskej psychológie, klinickej psychológie, špeciálnej a sociálnej pedagogiky, logopédie, raného poradenstva, či prevencie. Spoločne sme absolvovali viac ako tridsať stretnutí.

Doterajší postup podobnejšie ilustruje obr. č.1:

ZDROJE:

Legislatíva
Konceptia VPaP
Procesná analýza (VÚDPaP, 2015)
EvuPP (CVTI, 2019)
Dobrá prax v multidisciplinárnom prístupe – kazuistiky (NP Štandardy)
Mapovanie potrieb CPPPaP, CŠPP, ŠVZ (NP Štandardy)
Prenos skúsenosti a praxe viac ako päťdesiatich expertov

Aký je ďalší postup?

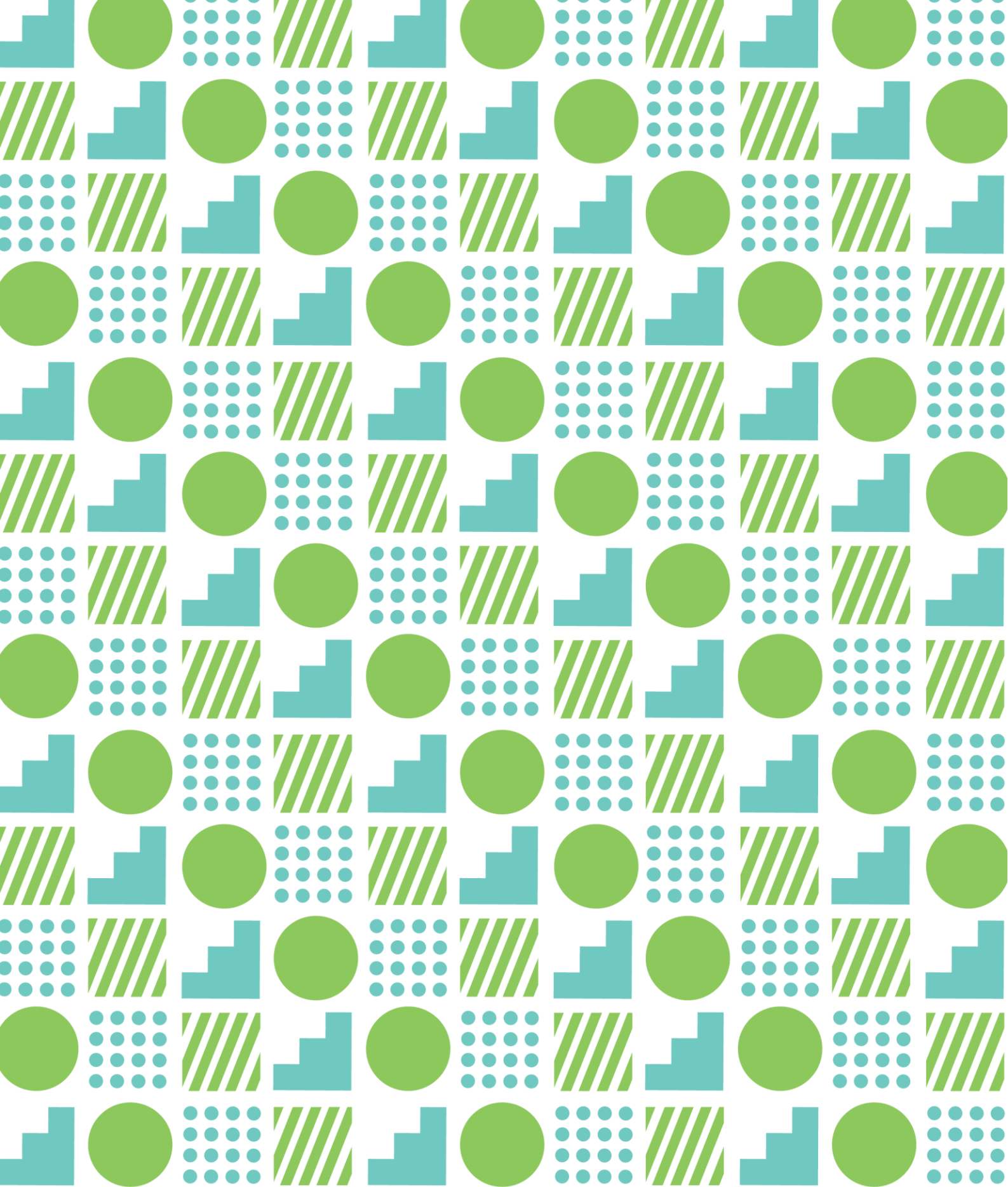
Po vyhodnotení a zapracovaní pripomienok odbornej verejnosti budú procesné štandardy predložené Ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Vo VÚDPaP-e budeme do r. 2022 pokračovať tvorbou obsahových štandardov, do r. 2023 výkonových a materiálno-technických štandardov, ktoré nadviažu na procesné štandardy. VÚDPaP sa na najbližšie tri roky zaväzuje, že bude oporou pre poradenské a špeciálne výchovné zariadenia. Bude pomáhať pri ich rozvíjaní prostredníctvom metodického usmerňovania, odborného vedenia, zabezpečovania vzdelávania, podpory pri získavaní zdrojov.

Použité skratky v návrhu procesných štandardov:

CDR	Centrum pre deti a rodiny
CPPPaP	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
CŠPP	Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva
DC	Diagnostické centrum
IRP	Individuálny reedukačný program
IVVP	Individuálny výchovno-vzdelávací program
KK	Koordinátor klienta
KP	Kariérový poradca
KP CPPPaP	Kariérový poradca Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
KPaKV	Kariérové poradenstvo a kariérová výchova (v CPPPaP)
KVaKP	Kariérová výchova a kariérové poradenstvo (v škole a školskom zariadení)
LVS	Liečebno-výchovné sanatórium
MDT	Multidisciplinárny tím
MŠ	Materská škola
OK	Odborné konzílium
OS	Odborná starostlivosť
OSK	Osobný spis klienta
OZ	Odborný zamestnanec
PZ	Pedagogický zamestnanec
RC	Reedukačné centrum
SŠ	Stredná škola
ŠL	Školský logopéd
ŠP	Školský psychológ
ŠSP	Školský sociálny pedagóg
ŠŠP	Školský špeciálny pedagóg
ŠVZ	Špeciálne výchovné zariadenia
ŠZŠ	Špeciálna základná škola
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VPaP	Výchovné poradenstvo a prevencia
VPU	Vývinové poruchy učenia
ZŠ	Základná škola
ZZ	Zákonný zástupca

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE

ŠTANDARDY
NÁRODNÝ PROJEKT

+421 2 4342 0973
sekretariat@vudpap.sk
www.vudpap.sk

Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie
k inklúzii a úspešnosti na trhu práce